

IMPULSSEJA Joulukuu 2020

VIHREÄ JÄLLEENRAKENNUS JA SOSIALIDEMOKRATIA

ILMASTONEUTRAALIN EUROOPAN OHJELMALLISET HAASTEET

MATTHIAS JOBELIUS

VIHREÄ JÄLLEENRAKENNUS JA SOSIALIDEMOKRATIA

ILMASTONEUTRAALIN EUROOPAN OHJELMALLISET HAASTEET

MATTHIAS JOBELIUS

Kysymys maailmanlaajuisesta ympäristömuutoksesta hallitsee poliittista kilpailua enenevässä määrin. Menestymään tulevat ne toimijat, joiden käsitykset vauraudesta ja arvonluonnista ovat sekä taloudellisesti että ympäristön kannalta kestäväällä pohjalla.

Ennen koronaviruspandemiaa Euroopan unioni esitteli vihreän kehityksen ohjelmansa, jossa tavoitteena on olla ensimmäinen ilmastoneutraali maanosa vuoteen 2050 mennessä. Ohjelma voi auttaa EU:ta saavuttamaan ja jopa ylittämään ilmastotavoitteensa, ja samalla se edistää Euroopan talouden elpymistä.

Euroopan sosialidemokraattien pitää vihreän kehityksen ohjelman avulla yhdistää ilmastonsuojelu, ihmisarvoinen työ, sosiaalinen yhteenkuuluvuus sekä taloudellinen kehitys, jotta koronaviruspandemian jälkeiseen jälleerakennukseen saadaan pontta.

Sosialidemokraattien täytyy kehittää sosioekologinen työn konsepti. Työn täytyy olla merkityksellistä, kohtuullisesti korvattua ja sosiaalisesti turvattua sekä ympäristön kanssa yhteensopivaa ja kestäväen elämätavan mahdollistavaa.

Maaialmanlaajuiset ympäristömuutokset pahentavat tulonjakoon liittyviä konflikteja. Sosialidemokratialla on oltava syvälinen käsitys ekologisesta oikeudenmukaisuudesta, jotta näihin ihmisen aikakauden tulonjakokonflikteihin voidaan puuttua.

SISÄLLYS

Esipuhe 3

Yhtenäinen ilmasto- ja talouspolitiikka 5

Eurooppalainen sosialidemokratia ja ”uusi suuri murros” 7

Oikeudenmukaisuus: tulonjakoon liittyvät konfliktit ilmastonmuutoksen aikana 7

Työ: kohti ilmasto- ja työllisyyspolitiikan yhteensovittamista 9

Edistys: kasvun paradigman stressitesti 11

Vihreä jälleenrakennus: sosialidemokratian mahdollisuus 12

JULKAISU ON OSA Kalevi Sorsa -säätiön Ihmisen toiminnan vaikutukset maapallolle -hanketta (2019–2023). Hanke tarkastelee ekologisen kriisin syitä ja yhteiskunnallisia seurauksia sekä pyrkii löytämään oikeudenmukaisia ratkaisuja yhteiskuntien saattamiseksi kestäväälle uralle.

JULKAISUTIEDOT

Alkuperäinen julkaisu on julkaistu toukokuussa 2020 nimellä GREEN RECOVERY AND SOCIAL DEMOCRACY – Programmatic Challenges for a Climate-neutral Europe, osana Friedrich Ebert -säätiön Perspectives julkaisusarjaa.

Alkuperäinen julkaisija: Friedrich-Ebert-Stiftung (FES)

FES julkaisemien materiaalien kaupallinen käyttö ilman FES:in kirjallista suostumusta on kielletty. Tässä julkaisussa esitetyt näkemykset eivät välttämättä vastaa Friedrich Ebert -säätiön tai kirjoittajan työnantajan näkemyksiä. ISBN 978-3-96250-572-1

Suomennos: Veera Hämäläinen

Oikoluku: Alma Jylhä

Suomenkielisen version on julkaissut Kalevi Sorsa -säätiö kirjoittajan ja FES:n suostumuksella.

Toimittanut: Samuli Sinisalo, Ihmisen toiminnan vaikutukset maapallolle -hankkeen hankevastaava, Kalevi Sorsa -säätiö

© Kirjoittaja ja Kalevi Sorsa -säätiö 2020.

Kalevi Sorsa -säätiö on sosiaalidemokraattinen ajatushautomo, joka ylläpitää yhteiskunnallista, tasa-arvoa ja demokratiaa edistävää keskustelua.

ESIPUHE

ILMASTONMUUTOS ON IHMISKUNNAN pahin eksistentiaalinen uhka, ja tietoisuus tästä kasvoi ainakin koronapandemian puhkeamiseen asti talvella 2020, jolloin pandemiauutiset, taudin kehitys ja hallinta sekä rajoitustoimet vaikuttivat kaikkiin ja usein peittivät muut asiat alleen. Pandemiaan vastatessa kuitenkin näimme, että kovia poliittisia ratkaisuja ja jyrkkiä suunnanmuutoksia pystytään tekemään varsin lyhyelläkin valmistautumisella ja aikajänteellä – jopa globaalissa mittakaavassa. Saimme siis kollektiivisen opetuksen toimintakyvystämme kriisin koittaessa.

Koronapandemian toisesta aallosta huolimatta tilanne ei syksyllä 2020 näytä yhtä hallitsemattomalta kuin saman vuoden keväällä, sillä olemme saaneet paljon tietoa ja pystymme nyt vastaamaan pandemiaan hallitummin. Helppoa tasapainon löytäminen terveyden, talouden ja muiden erilaisten intressien ristitulella ei tietenkään ole, mutta edellytykset ovat tiedon lisääntyttyä paremmat.

Samalla on hyvä muistaa, että koronapandemian aikana ilmastonmuutos ei ole hävinnyt minnekään. Taloudelle asetetut rajoitukset ovat toki hillinneet hiilidioksidipäästöjä, mutta hiilidioksidipäästöt ovat vain ongelman yksi ulottuvuus. Oikeastaan meidän pitäisikin ilmastonmuutoksen sijaan puhua ympäristökatastrofista, joka on oikea viheliäisten ongelmien nivaska: se sisältää muun muassa luonnon elonkirjon vähenemisen sekä luonnonkatastrofien ja sään ääri-ilmiöiden lisääntymisen. Nämä ympäristökatastrofin ainekset myös vaikuttavat ihmisten elinmahdollisuuksiin kaikkialla – joskaan eivät tasaisesti tai tasa-arvoisesti. Kuten julkaisussa osuvasti todetaan, ”ilmastonmuutoksesta ja sen laajalle ulottuvista vaikutuksista on tullut moniin yhteiskunnallisiin mullistuksiin kuten pakolaiskriiseihin ja sotiin vaikuttava näkymätön käsi.” Tämä laaja kriisi tulee määrittämään paitsi todellisuuttamme, myös poliittista kenttäämme. Miten erilaiset poliittiset liikkeet asemoivat itsensä suhteessa kriisiin? Vaatii rohkeutta toimia

Ympäristön kanssa emme kuitenkaan paini tuntematonta uhkaa vastaan, vaan ympäristökriisiä ja sen eri ulottuvuuksia on tutkittu jo vuosikymmeniä ja tietomme tilanteesta täsmentyy jatkuvasti. Tieteellinen konsensus tilanteen vakavuudesta on vahva ja aika käy vähiin, kun ympäristön muutos etenee ja kiihtyy. Edelleen tulevaisuuden kannalta tarpeellisten kunnianhimoisten poliittisten toimien esittäminen vaatii huomattavaa poliittista rohkeutta tässä päivässä. Toki toimia tilanteen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi on tehty, mutta ongelmaa ei ole ratkaistu. Aikaikkuna nykyisenkaltaisen elintason ja järjestyksen ylläpitämiseen planeetallemme on sulkeutumassa, mutta ympäristön kanssa meillä on kuitenkin täysin erilainen mahdollisuus kollektiivisesti valmistella ja organisoida toimiamme kuin koronapandemian kanssa oli.

ILMASTONMUUTOKSESTA ON TULLUT MONIIN YHTEISKUNNALLISIIN MULLISTUKSIIN KUTEN PAKOLAISKRIISEIHIN JA SOTIIN VAIKUTTAVA NÄKYMÄTÖN KÄSI.

Tämä julkaisu on osa Kalevi Sorsa -säätiön Ihmisen toiminnan vaikutukset maapallolle -hanketta (2019–2023), jossa tarkastelemme ekologisen kriisin syitä ja yhteiskunnallisia seurauksia ja pyrimme löytämään oikeudenmukaisia ratkaisuja yhteiskuntien saattamiseksi kestävälle uralle. Julkaisun tavoitteena on antaa sytykettä siihen, millainen poliittinen vastine ilmasto- ja ympäristökriisiin tulisi muovata erityisesti sosialidemokraattisen perinteen näkökulmasta – ja että sellainen todella tulisi muovata viipymättä. Ilmastonmuutoksesta on tulossa aikamme polttava poliittinen kysymys, ja se tulee jakamaan poliittista kenttää. Viimeistään nyt ollaan pisteessä, jossa sitä ei enää ole varaa olla ottamatta huomioon kaikessa päätöksenteossa. Tämä julkaisu haastaa sosialidemokraatteja ja muita itsensä edistyksellisiksi mieltäviä poliittisia tahoja tekemään kunnianhimoisempaa ilmasto- ja ympäristöpolitiikkaa esimerkiksi nivomalla ympäristökysymykset osaksi koronapandemian ratkaisua ja toisaalta ottamalla niiden yhteydessä käyttöön omat työmarkkinoihin ja sosiaaliseen suojeluun liittyvät vahvuutensa.

Julkaisun kirjoittaja, Friedrich Ebert -säätiön Matthias Jobelius huomauttaa esimerkiksi, että EU:n nykyinen ympäristöpolitiikka on konservatiivisten, perinteisesti nykytilaa tukevien tahojen laatima. Edistyksellisten poliittisten toimijoiden olisi siksi kyettävä nostamaan ilmastotoimien kunnianhimon tasoa tähän asti esitetystä. Yhtenä keinona kunnianhimon kohottamiseen mainitsee perusteellisen ja visionäärisen ohjelmatyön. Ympäristöhaasteen edessä tulee olla ennakoiva ja rohkea. Tähän tarvitaan laaja-alainen, ohjelmallinen – ja oikeudenmukainen – vastaus ympäristökriisin hoitoon ja visio kestävästä ja hyvinvoivasta tulevaisuudesta.

Pelkät tekniset innovaatiot eivät riitä, vaan tarvitaan uudenlaista ajattelua ja vanhojen ajattelumallien haastamista. Digitalisaation ja työmarkkinoiden murroksen edetessä oikeudenmukaisuudesta on pidettävä huolta. Ympäristön heikkenevä tila saattaa vaatia jopa vanhan talouskasvulle perustuneen yhteiskunnallisen kompromissin uudelleenarviointia, joka on ollut menestyksekkäs lähes kaikilla muilla mittareilla paitsi ympäristönäkökulmasta. Tulevaisuudessa hyvinvointia on kyettävä luomaan myös ilman riippuvuutta talouskasvusta. Ne poliittiset liikkeet, jotka tähän haasteeseen pystyvät vastaamaan, ovat etulyöntiasemassa paitsi poliittisten toimien valmistelussa ja siten toteutuksessa, myös kamppailussa entistä vaativampien ja tiedostavampien äänestäjien huomiosta ja tuesta.

Helsingissä marraskuussa 2020

SAMULI SINISALO

Ihmisen toiminnan vaikutukset maapallolle -hankkeen hankevastaava,
Kalevi Sorsa -säätiö

YHTENÄINEN ILMASTO- JA TALOUSPOLITIikka

KORONAVIRUSPANDEMIA ON KEIKAUTTANUT Euroopan talouden jälleen kriisiin, ja vastatakseen siihen EU ja sen jäsenmaiden hallitukset laittavat liikkeelle suuria summia. On kuitenkin tärkeää, että annettuja varoja ei käytetä vain kriisin akuuttiin hoitoon, vaan niiden avulla myös suunnataan Euroopan taloutta strategisesti tärkeille aloille ja teknologioihin, huonoja investointeja välttäen. Tämän työn perustukset on jo valettu. Vihreän kasvun mahdollisuuksista on käyty kiivasta keskustelua vuosikymmenen ajan eri kansainvälisissä yhteyksissä (OECD, G7, Maaailmanpankki jne.). Joulukuussa 2019 juuri ennen koronaviruspandemian puhkeamista EU esitteli Euroopan vihreän kehityksen ohjelman, jossa unionin tavoitteeksi asetetaan olla ensimmäinen ilmastoneutraali maanosa vuoteen 2050 mennessä.

Päätäjien ja yritysten toiveissa on paitsi tehdä merkittäviä panostuksia ilmastomuutoksen vastaiseen taisteluun, myös parantaa asemaansa ilmastonsuojeluun liittyvien hyödykkeiden ja palveluiden kiristyvillä maailmanmarkkinoilla. Kun Eurooppa laittaa liikkeelle vähintään tuhat miljardia euroa seuraavien kymmenen vuoden aikana, maanosa voi nousta ilmastoystävällisten teknologioiden ja arvoketjujen kehityksessä maailman kärkeen. Kyseessä on ensimmäinen yritys yhdistää kunnianhimoisen ilmastonsuojelu ja kaukonäköinen elinkeino- ja teknologia-politiikka yhteiseksi strategiaksi, joka voi myös mahdollistaa uudenlaisia uudistuksiin tähtääviä kumppanuuksia liike-elämän, ammattiliittojen ja ympäristöjärjestöjen välille. Tämän strategisen linjauksen merkitys on kasvanut yhä merkittävämmäksi koronaviruspandemian myötä. Meneillään oleva terveyskriisi on herättänyt uutta keskustelua just-in-time -tuotannon haavoittuvuudesta, valtion roolista keskeisten teollisuudenalojen elvyttämisessä, kiertotalouden mahdollisuuksista sekä kansainvälisten arvoketjujen tasapainottamisesta.

Kriisi on korostanut entisestään sitä, miten tärkeää tällaisiin maailmanlaajuisiin haasteisiin on vastata hyvin valmistellusti, ennakoiden ja valtioiden rajat ylittäen. Se on myös jälleen kerran osoittanut, miten vaikeaa EU:n voi olla pitää taloudellisesti ja poliittisesti puolensa globaalissa kilpailussa Yhdysvaltain ja Kiinan kanssa. On selvää, että Euroopan komission täytyy ensinnäkin noudattaa vihreän kehityksen ohjelman suunnitelmia, mutta lisäksi korostaa ilmastoneutraaliuden olevan unionin tärkein strateginen tavoite.

On syytä mainita, että tällä hetkellä unionin edistyskelliset koalitiot eivät ole olleet liikkeellepanevana voimana EU:n ilmasto-, elinkeino- ja talouspolitiikan välisen yhteyden luomisessa, vaan Euroopan vihreän kehityksen ohjelman on esitellyt komission konservatiivinen puheenjohtaja europarlamentille, jossa konservatiivisilla ryhmillä

VIHREÄN KEHITYKSEN OHJELMA YHDISTÄÄ KUNNIANHIMOISEN
ILMASTONSUOJELUN JA KAUKONÄKÖISEN ELINKEINO- JA
TEKNOLOGIAPOLITIIKAN. SILTI SE EI OLE EU:N
EDISTYKSELLISTEN KOALITIOIDEN ALULLEPANEMA.

EUROOPAN POLIITTISTA KENTTÄÄ TULEVAT HALLITSEMAAN NE POLIITTISET TOIMIJAT, JOTKA PARHAITEN PYSTYVÄT MUOVAAMAAN KERTOMUSTA GLOBAALIIN YMPÄRISTÖMUUTOKSEEN VASTAAMISESTA.

on enemmistö (joka sisältää merkittävän määrän oikeistopopulisteja). Ohjelma on esitelty myös Eurooppa-neuvostolle, joka koostuu valtaosin konservatiivisista hallitusten päämiehistä. Merkittävän uuden strategisen suunnan on siis esitellyt koalitio, joka paremmin tunnetaan nykytilan puolestapuhujana.

Tämä on vakuuttava osoitus siitä, miten syvälle politiikan keskiöön keskustelu maailmanlaajuisesta ympäristömuutoksesta on tunkeutunut. EU:n kontekstissa tämän on mahdollistanut kolme keskeistä tekijää. Ensiksikin entiseen malliin jatkamisen taloudelliset, poliittiset ja sosiaaliset kustannukset ovat nyt yksinkertaisesti liian suuret, eli toimimattomuuden hinta on kasvanut liian korkeaksi. On kattavaa tietoa siitä, että ne valtavat summat, joita vaaditaan Euroopan talouden kääntämiseksi kohti ilmastoneutraaliutta kalpenevat niiden vielä suurempien kustannusten rinnalla, jotka aiheutuvat, mikäli ilmastonmuutoksen ja muiden ympäristömuutosten aiheuttamia vahinkoja ei saada radikaalisti hillittyä.

Toiseksi viime vuosina on nähty ympäristön kannalta tehokkaita ja ilmastoneutraaleja teknologioita ja palveluita tarjoavien markkinoiden synty, ja kilpailu on rajua. Eurooppalaiset toimialajärjestöt ja ammattiliitot ovat jo pitkään ymmärtäneet, että unionin yritykset ja työntekijät ovat vaarassa jäädä jälkeen, mikäli EU:n sääntelyjärjestelmä ei pysty tarjoamaan ilmastoneutraaleille arvoketuille selvää investointivarmuutta. Kolmanneksi on selvää, että eurooppalaiset äänestäjät vaativat muutosta: kasvava joukko eurooppalaisia pitää ilmastonmuutosta tällä hetkellä aikamme polttavimpana haasteena. Tämä johtuu osin maapallon lämpenemisen vaaroista, kuten äärimmäisistä sääilmiöistä, lämpöaalloista, kuivuudesta, lajien sukupuutoista ja muista vaikutuksista. Äänestäjien reaktioon liittyy kuitenkin myös uusien työpaikkojen sekä teknologisen markkinajohtajuuden mahdollisuuksien näkökulma.

Euroopan kilpailtua poliittista kenttää tulevat hallitsemaan yhä enemmän ne poliittiset toimijat, jotka parhaiten pystyvät muovaamaan sitä kertomusta, miten globaalien ympäristömuutoksen haasteisiin vastataan. On jo merkkejä siitä, että myös oikeistopopulistit ovat vähitellen astumassa vihreiden, sosialidemokraattien, konservatiivien ja liberaalien rinnalle tähän kehään ainakin maissa, joissa heillä on valtaa. Tälle on hyviä syitä: jokainen, joka ryhtyy uudistamaan taloutta ilmastoneutraaliksi, pääsee hyvistä asemista vaikuttamaan miljardien dollarien investointi-, tuki- ja korvausvirtojen kulkuun.

EUROOPPALAINEN SOSIALIDEMOKRATIA JA ”UUSI SUURI MURROS”

Ovatko kaikki Euroopan sosialidemokraattiset puolueet kuitenkin ohjelmallisesti valmiita tähän kilpailuun? Euroopan erilaiset sosialidemokratiat ovat hyvin eri tahtiin tajuamassa, että sosialidemokraattiset käsitykset vauraudesta ja arvonluonnista voivat toteutua 2000-luvulla vain, jos niissä yhdistyy taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen ajattelu. Tämä on vaativa haaste sosialidemokraattiselle ohjelmatyölle ja edistykselliselle vallankäytölle. Ilmastoneutraalin Euroopan vaatimat muutokset koskettavat järjestelmää niin syvältä, että niihin viitataan usein ”uutena suurena murroksena”. Sosialidemokratia on tässä suhteessa muihin poliittisiin näkemyksiin nähden jonkinlaisessa etulyöntiasemassa, jota se kuitenkin käyttää aivan liian varovaisesti. Eurooppalaiset sosialidemokratiathan ovat jo osoittaneet, että ne ovat paitsi kykeneviä myös halukkaita tekemään perusteellisen muutoksen yhteisen hyvän nimissä. Ei pidä unohtaa, että 1800- ja 1900-lukujen ensimmäisen ”suuren murroksen” aikana, jota itävaltaunkarilainen taloushistorioitsija Karl Polanyi kuvasi, taloudellinen toiminta irtautui yhä enemmän yhteiskunnan rakenteista ja dynamiikasta, minkä seurauksena markkinoille ominaiset toimintaperiaatteet alkoivat yhä enemmän värittää ihmisten elämää. Tuossa tilanteessa, jossa Karl Marxin sanoin ”kaikki pysyväinen katoaa”, syntyivät Euroopan uusiksi poliittisiksi toimijoiksi sosialidemokraattiset puolueet. Ne turvasivat kattavan sosiaaliturvan aiemmin riistetyille väestöryhmille ja loivat olosuhteet sosiaaliselle liikkuvuudelle ja nousulle. Ne kehittivät hyvinvointivaltiota vastavoimaksi sille, mitä Polanyi kutsui markkinoiden vapautuneisuudeksi. Tässä tehtävässä onnistumisen ansiosta sosialidemokraattisia puolueita on pitkään oikeutetusti pidetty edistyksellisinä.

Jos Euroopan sosialidemokraattiset puolueet haluavat olla jälleen edistyksellisten voimien joukossa tekemässä uutta suurta murrosta ja sosiaalista ja ekologista rakennemuutosta, ne tarvitsevat oppaakseen ajantasaisen ohjelman. Sitä varten niiden on muokattava sosialidemokratian ydinajatuksia ja -käsitteitä vastaamaan nykyvaatimuksia. Tätä havainnollistetaan seuraavassa pohtimalla sosialidemokratian kolmea keskeistä käsitettä, *oikeudenmukaisuutta*, *työtä ja edistystä*.¹

¹ Jobelius, Matthias (2018): ”Sozialdemokratie in der Heizeit”, SPW 228/5.

OIKEUDENMUKAISUUS: TULONJAKOON LIITTYVÄT KONFLIKTIT ILMASTONMUUTOKSEN AIKANA

Ympäristömuutokset kaikkialla maailmassa pahentavat eriarvoisuutta resurssien saatavuudessa ja jakautumisessa sekä tästä aiheutuvia konflikteja. Joidenkin toimijoiden ja yhteisöjen hiili-intensiiviset toimet horjuttavat yhä enemmän muiden koko olemassaoloa. Ilmastomuutoksesta ja sen laajalle ulottuvista vaikutuksista, kuten maaperän köyhtymisestä, ilman saastumisesta, melusaasteesta, tautien leviämisestä, kuivuudesta sekä lajien häviämisestä, on tullut moniin yhteiskunnallisiin mullistuksiin, esimerkiksi pakolaiskriiseihin ja sotiin, vaikuttava näkymätön käsi. Ilmastomuutoksen taloudellisten kustannuksien arvioidaan jo nyt olevan useita satoja miljardeja euroja vuodessa, ja summa tulee kasvamaan merkittävästi. Sama pätee ilmastomuutoksen seurauksien vastaisen taistelun kustannuksiin. Meidän

YHDEN TAHON RESURSSIEN KULUTUS ON SALLITTUA VAIN SIKÄLI KUIN SE EI LOUKKAA TOISTEN OIKEUTTA OLEMASSAOLON.

antroposeeniksi kutsutulla aikakaudellamme, jolla ihmisellä on ratkaiseva vaikutus maapalloon, sosiaalista oikeudenmukaisuutta tavaramerkkinään pitävillä sosialidemokraattisilla puolueilla on velvollisuus kehittää kokonaisvaltainen ekologisen oikeudenmukaisuuden käsitys. Tässä voidaan soveltaa muutamia oikeudenmukaisuuden peruseriaatteita: yhden tahon resurssien kulutus on sallittua vain sikäli kuin se ei loukkaa toisten oikeutta olemassaoloon. Mikäli resurssit käyvät yhä niukemmiksi ja ilmastoa aiotaan suojella, luonnonvarojen käytölle on asetettava korkea hinta, ilmastoa vahingoittavasta toiminnasta on rangaistava ja toisaalta luonnonvarojen säästävään toimintaan on kannustettava. Ympäristöä merkittävästi tuhoavien tahojen on vastaavasti maksettava siitä korkea hinta. Niiltä, joilla on maksukykyä, on otettava enemmän. Lisäksi ne, joihin ympäristön tuhoutuminen vaikuttaa enemmän, ansaitsevat suurempaa tukea. Julkisiin ympäristöhyödykkeisiin täytyy myös olla tasavertaiset oikeudet ja puhtaassa ympäristössä asumiseen tasavertaiset mahdollisuudet.

Nämä oikeudenmukaisuuden periaatteet vaikuttavat pintapuolisesti melko yksiselitteisiltä, mutta niiden soveltamisella on monitahoisia seurauksia. Ensinnäkin niistä seuraa, että ekologinen oikeudenmukaisuus on tärkeä osa sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja se liittyy erottamattomasti yleismaailmallisiin ihmisoikeuksiin. Toisaalta tällaiset periaatteet herättävät myös kysymyksiä tulonjaosta kolmen yhteiskunnallisen kuilun yli:

1) Paljon resursseja kuluttavan nykyisen sukupolven sekä tulevien sukupolvien, jotka ovat riippuvaisia siitä, ettei niiden tulevaa toimeentuloa tuhota nyt, välillä on sukupolvien välinen yhteys.

2) *Yhteiskuntien väliset* siteet yhdistävät kahden erilaisen maajoukon väestöt: Yhtäällä ovat ne maat, jotka ovat suurelta osin vastuussa ympäristön tuhoutumisesta ja joilla on myös keinot ehkäistä ilmastomuutoksen vaikutuksia, ja toisaalla puolestaan ovat ne, joiden vaikutus ympäristön tilan heikkenemiseen on pieni, mutta jotka ovat suhteettomasti alttiina ympäristömuutosten seurauksille.

3) *Yhteiskunnan sisäinen* ulottuvuus viittaa niiden väestöryhmien väliseen suhteeseen, joiden erilaisilla elämäntavoilla on erilaiset vaikutukset kasvihuonekaasupäästöihin ja materiaalisiin vaatimuksiin. Tämä koskee suhteita eri yhteiskuntaryhmien välillä, joiden elintavoista aiheutuu erilaisia päästömääriä ja joilla on erilaisia valmiuksia. Lisäksi tämä näkökulma ulottuu myös koko yhteiskunnan suhteeseen sellaisiin niiden sisällä toimiviin tahoihin, jotka käyttävät luonnonvarojen laajamittaisesti, omivat hyödyt itselleen ja sitten levittävät mahdollisten negatiivisten seurausten taakan yhteisesti kannettavaksi.

Tämä herättää haastavia sääntelyyn liittyviä kysymyksiä: Kuinka paljon yksilö voi perustellusti kuluttaa oman elämäntapansa ylläpitämisen nimissä ennen kuin sen katsotaan törmäävän muiden oikeuksien kanssa? Kuinka voidaan estää yksityisen sektorin ympäristökustannusten ulkoistamista koko väestön maksettavaksi?

Miten voidaan varmistaa, etteivät ilmastosäännösten sosiaaliset seuraukset syvennä yhteiskunnallisia jakolinjoja? Miten huomioidaan se, että köyhät yhteisöt altistuvat ympäristön saastumiselle erityisen paljon? Kenen pitäisi omistaa luonnonvarat? Kenellä on oikeus käyttää niitä ja missä määrin? Entä miten luonnonvaroja jaetaan, jos ja kun ne käyvät vähiin?

Luonnonvarojen jakamiseen liittyvät konfliktit ihmisen aikakaudella, antroposeenilla, herättävät monia kysymyksiä, joista jotkin ovat aivan uusia, ja eurooppalainen sosialidemokratia tarvitsee poliittisen kompassin vastatakseen niihin. Siksi ekologista oikeudenmukaisuutta on ymmärrettävä paremmin, ja siitä täytyy tehdä sosiaalisen oikeudenmukaisuuden keskeinen osa. Tämä on tärkeää juuri edistyksellisille toimijoille myös siksi, että Euroopan vihreän kehityksen ohjelman suunnittelussa ja toteutuksessa kysymys reiluista siirtymistä tietyillä aloilla ja alueilla on heille keskeinen. Sama pätee myös rahoitusvälineiden, kuten hiilidioksidiverojen tai päästökauppajärjestelmien, sosiaalisesti oikeudenmukaiseen suunnitteluun.

TYÖ: KOHTI ILMASTO- JA TYÖLLISYYS- POLITIIKAN YHTEENSOVITTAMISTA

Työelämän muovaaminen on edelleen yksi sosialidemokratian tärkeimmistä tehtävistä. Tähän liikkeen identiteetin kannalta keskeiseen brändiin ovat perinteisesti kuuluneet inhimillisten työolojen luominen, työmarkkinayhteistyö, täystyöllisyys sekä sosiaalinen liikkuvuus. Tässä kontekstissa vihreän kehityksen ohjelmassa esitetty ja Euroopan sosialidemokraattisten puolueiden tukema tavoite, että EU:n taloudesta tehtäisiin ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä, tarkoittaa väistämättä myös sosioekologisen työn konseptin kehittämistä. Ollakseen ajantasainen tämän käsityksen on huomioitava sekä inhimillisten resurssien että luonnonvarojen uusiutumisen vaatimat olosuhteet. Aivan kuten Marx puhui kahdesta vaurauden lähteestä, maasta ja työläisistä, on näissäkin molemmissa resursseissa myös ylikäytön ja riiston riski, ja niitä on hallinnoitava huolellisesti, hallitusti ja kestävien periaatteiden mukaisesti. Sosioekologisessa mielessä ihmisarvoisen työn käsitteeseen kuuluu merkityksellisen, kohtuullisesti korvautun ja sosiaalisesti turvatun toiminnan lisäksi myös ajatus siitä, että toiminta on sopusoinnussa ympäristön kanssa, että se on osa kestävää arvoketjua ja että se mahdollistaa kestäväen elämäntavan.

Tällainen sosioekologinen työn käsite heijastelee ennen kaikkea EU:n tasolla käytävää poliittista keskustelua kestävästä elinkeinopolitiikasta. Kysymykset ovat, millaista uutta työtä pitäisi luoda ja millä aloilla sekä millaista koulutusta ja ammattitaitoa tullaan tarvitsemaan. Ympäristösektori on jo nyt tärkeä talouden haara monissa EU:n jäsenmaissa, ja energiatehokkuus, kestävä vesihuolto, materiaalitehokkuus, kierrätysteknologia, synteettiset polttoaineet, energian muuntaminen ja varastointi, akku- ja polttokennotuotanto sekä päästötön liikkuvuus ovat avainasemassa, kun Euroopasta tehdään kestävä teollisuuden aluetta. Ympäristösektori on EU:ssa kasvanut unionin yleistä talouskasvua nopeammin jo kaksi vuosikymmentä. Eurostatin tuoreiden tietojen mukaan ala tuotti vuonna 2016 noin 750 miljardia euroa ja työllisti yli 4,5 miljoonaa ihmistä. Maailmanlaajuisesti ympäristöhyödykkeiden vienti kasvoi keskimäärin 8,4 prosenttia vuosina 2002–2015, mikä on merkittävästi enemmän kuin teollisuustuotteiden kaupan yleinen kasvu.

Myös maiden välinen kilpailu kasvattaa ympäristösektoria. Kiina on yli kolminkertaistanut osuutensa ympäristöhyödykkeiden kansainvälisessä kaupassa vuodesta 2002, ja EU vastaa tähän enenevissä määrin kehittämällä omia sääntelytoimiaan. Esimerkiksi vuonna 2017 unioni otti käyttöön Euroopan yhteistä etua koskevia tärkeitä hankkeita tukevan IPCEI-järjestelmän,² jonka tarkoitus on auttaa kehittämään strategisia arvoketjuja ilmastoneutraaliin teollisuuteen pääsemiseksi. Euroopan sosialidemokraattien tulisikin pyrkiä varmistamaan, että julkinen sektori ottaa aktiivisemmän roolin ilmastoystävällisten tuotantoprosessien ja innovaatioiden kehittämisessä ja edistämässä. Ilmastoneutraali Eurooppa tarvitsee julkisia toimenpiteitä, jotka ohjaavat ja tukevat teollisuutta tuomaan vihreää teknologiaa markkinoille ja samalla tarjoavat selkeän sääntelykehiksen investoinneille.

Työn hahmottaminen sosioekologisesti mahdollisimman kattavasti ulottuu kuitenkin pidemmälle kuin vain ekologisten edelläkävijämarkkinoiden työllisyyteen ja ammattitaitoon liittyviin kysymyksiin. Se, pystyvätkö ihmiset toimimaan ympäristössään kestävästi, noudattamaan kohtuuden elämäntapaa, osallistumaan merkitykselliseen palkattomaan toimintaan tai kehittämään ympäristötietoisia kulutustottumuksia, riippuu pitkälti siitä, mahdollistaako heidän oikeudenmukaisesti palkattu, turvattu ansiotyönsä ja säännelty työmääränsä tällaisen toiminnan edellyttämän vapauden. Viimeisenä on syytä mainita, että sosioekologiseen työkäsitykseen kuuluu myös internationalistinen näkökulma: esimerkiksi jos reiluilla palkoilla ostetaan tuotteita, jotka on valmistettu epäinhimillisissä oloissa muualla, tai palkan maksaa työnantaja, jonka liiketapa vaarantaa kolmansien osapuolten terveyden, ihmisarvon tai toimeentulon, ihmisarvoisen työn ydinperiaatteet vaarantuvat.

Teknologinen muutos avaa uusia mahdollisuuksia ihmisarvoisen ja kestäväen työelämän kehitykselle, ja siksi digitalisaatio on oikeutetusti tärkeä aihe eurooppalaisen sosialidemokratian työpoliittisessa keskustelussa. Seuraava tärkeä askel Euroopan sosialidemokraattien ohjelmatyössä on yhdistää digitalisaatio ilmastoneutraalin Euroopan tavoitteisiin. Esimerkiksi digitaalitekologiaa ja tekoälyä voidaan käyttää entistä energiatehokkaampien arvoketjujen luomisessa sekä eriyttämään talouskasvua energiankulutuksesta kehittämällä kiertotalouksia ja tuottamalla tuotteita ja palveluita niin, että energiaa ja luonnonvaroja käytetään vähän. Tämä täytyy mahdollistaa työpoliittisesti koulutuksen ja elinikäisen oppimisen avulla. Täytyy myös miettiä, voiko digitalisaatio auttaa vähentämään työn määrää ja samalla tehdä siitä sosiaalisesti ja ekologisesti merkityksellisempää, ja voiko työn kaltaisen palkattoman toiminnan arvostus kasvaa.

2 IPCEI eli Important Projects of Common European Interest on Euroopan komission instrumentti, joka nimensä mukaisesti mahdollistaa julkiset panostukset Euroopan yhteistä etua koskeviin tärkeisiin hankkeisiin.

ILMASTONEUTRAALI EUROOPPA TARVITSEE JULKISIA
TOIMENPITEITÄ, JOTKA OHJAAVAT JA TUKEVAT
TEOLLISUUTTA TUOMAAN VIHREÄÄ TEKNOLOGIAA
MARKKINOILLE JA SAMALLA TARJOAVAT SELKEÄN
SÄÄNTELYKEHYKSEN INVESTOINNEILLE.

Poliittisen sääntelyn puuttuessa digitalisaatiolla voi kuitenkin olla päinvastainen vaikutus, jos tehokkuuden paraneminen alentaa hintoja ja johtaa kysynnän kasvuun. Kulutuksen volyymin kasvu kumooa tehostumisen tuomat positiiviset ympäristövaikutukset rebound-ilmiön vuoksi. Esimerkiksi tietojenkäsittelylaitteiden tehokkuus on parantunut, mutta niiden käytön ja käyttäjien määrän lisääntyminen vuosien mittaan on kokonaisuudessaan rajusti kasvattanut tieto- ja viestintäteknologian osuutta sähkönkulutuksessa maailmanlaajuisesti. Digitaalisten teknologioiden käytön lisääntyminen on moninkertaistanut metallien, myös joidenkin harvinaisten maametallien, ja muidenkin raaka-aineiden kysynnän. Monia tulevaisuuden teknologioissa tarvittavia metalleja ja muita raaka-aineita hankitaan konfliktialueilta epäinhimillisissä työoloissa ja valtavia ympäristötuhoja tehden. Tämä osoittaa, että kun hiilestä irtautumista ja digitalisaatiota pohditaan vaikuttavasti ja kokonaisvaltaisesti, kyse on enemmästä kuin vain teknisistä innovaatioista. Innovaatioiden on hyödytettävä paitsi yrityksiä, myös ihmisiä ja ympäristöä. Sosialidemokraattisen ajattelun historiassa teknistä kehitystä ei koskaan olekaan nähty liikkeen arvoista erillisenä, vaan tällaista kehitystä on pikemminkin käytetty tuotantovoimana, joka palvelee edistyksellistä yhteiskuntajärjestystä, jossa Marxin kahta vaurauden lähdeä – maata ja työläistä – ei polteta loppuun.

EDISTYS: KASVUN PARADIGMAN STRESSITESTI

Seuraavaksi herää kysymys, mitä sosialidemokratia pitää tulevaisuuden yhteiskunnallisen kehityksen tavoitteena. Fordismi juurensa juontava vaatimus ”kasvusta kaikille” on kauan yhdistänyt sekä liberaaleja voimia että sosialidemokraatteja ja ammattiliittoja. Periaate ajatuksen takana on, että vähemmän kasvua tarkoittaisi vähemmän lisäarvoa, mikä puolestaan kärjistäisi tulonjakoon liittyviä konflikteja. ”Kasvua kaikille” -iskulause on siis ollut hyödyllinen konfliktien vähentämisessä. Läpi 1900-luvun talous toimikin näin, vaikkakin hieman vaiheittain, ja ainoastaan läntisissä teollisuusmaissa. Mutta ei enää: näissäkin maissa talouskasvu edistää oikeudenmukaisuutta, ihmisarvoista työtä ja elämänlaatua aina vain vähemmän. Ilmastonmuutoksen aikakaudella tämä logiikka kääntyy täysin pääläelleen, kun jatkuvan globaalin kasvun ympäristövaikutukset ovat johtaneet suuriin yhteiskunnallisiin mullistuksiin ja tulonjakoon liittyvien konfliktien lisääntymiseen ja näin heikentäneet yhteiskunnallista kehitystä. 2000-luvulla sosialidemokraattisten kehityskäsitysten onkin siksi otettava huomioon, että kapitalismin systeminen kasvudynamiikka ei ole sovitettavissa maapallon ekologisiin rajoihin. Vastaavasti on huomioitava, että länsimaiden jatkuvaan kasvuun tähtääviä päästöintensiivisiä tuotanto- ja kulutustottumuksia ei voida kestävästi laajentaa maailmanlaajuisiksi.

Maailman ylikulutuspäivä koittaa vuosi vuodelta aikaisemmin. Se on päivä, jolloin ihmiskunta on edeltävän tammikuun 1. päivästä laskettuna kuluttanut sen määrän luonnonvaroja, joiden tuottaminen vie maapallolta kokonaisen vuoden. Vuonna 1990 ylikulutuspäivä oli joulukuun 7. päivänä ja vuonna 2019 heinäkuun 29. päivänä. Tästä päivästä vuoden loppuun asti kertyy niin sanottua ekologista velkaa, joka näkyy biologisen monimuotoisuuden köyhtymisenä, satovahinkoina, kuivuuksina, ilmastositina ja pakolaisvirtoina. Jos globaalit laskelmat tehtäisiin EU:n resurssikulutuksen perusteella, vuoden 2019 ylikulutuspäivä olisi osunut jo toukokuun 10.

päivälle. Jos muu maailma olisi tuona vuonna seurannut Euroopan kulutustasoa, luonnonvarojen uudelleen tuottamiseen samassa ajassa olisi tarvittu kolme maapalloa. Sosialidemokraattien tavoite ei siis enää voi olla rajaton kasvu niin kuin fossiilisiin polttoaineisiin keskittyneellä 1900-luvulla: se johtaisi lopulta valtaviin yhteiskunnallisiin mullistuksiin, jotka pitkällä tähtäimellä tekisivät sosialidemokratiasta mahdotonta. Nyt tarvitaan sen sijaan ajanmukainen kehityksen määritelmä, jossa kasvu itsessään ei ole tavoite, vaan pelkkä keino saavuttaa laadulliset tavoitteet. Jotta Euroopasta voi tulla ilmastoneutraali, vaaditaan mittavia kasvua synnyttäviä investointeja uusiin teknologioihin. Ilmastoneutraalinkin teollisuuden keskuksena Eurooppa tarvitsee terästä, sementtiä, peruskemikaaleja sekä muita materiaaleja, joista tällä hetkellä aiheutuu 20 prosenttia kaikista kasvihuonekaasupäästöistä. On siis entistäkin tärkeämpää määritellä yhteiskunnallisesti, mitä kasvu Euroopassa tarkoittaa ja miten se saavutetaan. Euroopan sosialidemokraattien tulisi muodostaa oma käsityksensä siitä, miten talouskasvu voi edesauttaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja ekologista kestävyyttä sekä parantaa elämänlaatua, apuna prosessissa voidaan hyödyntää vihreän kehityksen ohjelmaa. Tämän perustana voivat olla liikkeen aiemmin kehittelemät ajatukset. Esimerkiksi Saksan sosialidemokraattinen puolue (SPD) totesi vuoden 1989 ohjelmassaan: ”Kaikki kasvu ei ole edistystä. Kaiken sellaisen täytyy kasvaa, joka on olennaista elämän luonnolliselle perustalle, parantaa elämän ja työn laatua, vähentää riippuvuutta ja edistää itsemääräämistä, suojelee elämää ja terveyttä, turvaa rauhaa, lisää kaikkien mahdollisuuksia elämään ja tulevaisuuteen sekä tukee luovuutta ja aloitteellisuutta. Kaikkea sellaista täytyy vähentää tai ehkäistä, joka vaarantaa elämän luonnollisen perustan, huonontaa elämänlaatua tai heikentää jonkun mahdollisuuksia.” Nämä kolmekymmentä vuotta sitten kirjoitetut sanat ovat nyt todella osuvia, kun tavoitellaan ilmastoneutraalia Eurooppaa.

Socialidemokraattisten poliittisten puolueiden on nyt kehitettävä tehostettuja toimenpiteitä kahtalaisen irtikytken saavuttamiseen: toisaalta tulisi erottaa toisistaan talouskasvu ja luonnonvarojen kulutus, ja toisaalta myös talouskasvu ja elämänlaatu on erotettava toisistaan. Teknisten innovaatioiden avulla saatetaan saada kasvu erotettua luonnonvarojen kulutuksesta, ja tätä tapahtuukin jo monissa Euroopan talouksissa, sillä EU:n bruttokansantuote kasvoi 58 prosenttia vuosina 1990–2017, kun taas kasvihuonekaasupäästöt vähenivät 22 prosenttia.³ Lisäksi tarvitaan laajempaa kulttuurista ja institutionaalista muutosta, jotta talouskasvu saadaan erotettua elämänlaadun parantamisesta. Tälle jälkimmäiselle irtikytkenälle on hyvin monenlaisia lähtökohtia, kuten uudet tavat laskea valtioiden ja yhteiskuntien vaurautta, aluetalouden kierron tukeminen, uudenlaiset yhteiseen hyvään perustuvat taloudellisen toiminnan muodot, solidaarisuuteen perustuva talous, lisäarvon kaupallisuuden purkaminen, uudet työaikamallit sekä innovatiiviset kulutustottumukset ja elämäntavat.

3 Tutkimusnäyttö sille, että materiaalien kulutuksen irtikytkenä talouskasvusta voisi tapahtua tarvittavassa mittakaavassa riittävällä nopeudella, jotta se yksin voisi ratkaista ympäristökriisin on ohutta. Katso esim. BIOS 2020 <https://bios.fi/en/decoupling-where-it-falls-short-and-a-call-for-collecting-research/> (toim. huom.)

VIHREÄ JÄLLEENRAKENNUS: SOSIALIDEMOKRATIAN MAHDOLLISUUS

Nykyinen keskustelu koronaviruspandemiasta selviämisestä tarjoaa sosialidemokraattisille toimijoille tilaisuuden osoittaa, että EU:n vihreän kehityksen ohjelmalla voidaan saavuttaa paljon muutakin kuin ilmastotavoitteita, jos se suunnitellaan

NYT TARVITAAN AJANMUKAINEN KEHITYKSEN MÄÄRITELMÄ, JOSSA KASVU ITSESSÄÄN EI OLE TAVOITE, VAAN KEINO SAAVUTTA A LAADULLISET TAVOITTEET.

harkiten. Ilmastoneutraalin Euroopan tavoite antaa unionin sosialidemokraateille mahdollisuuden koota uuden edistyksellisen hankkeen alle yhteen sellaisia keskeisiä kysymyksiä kuten digitalisaatio, ihmisarvoinen työ, sosiaalinen yhteenkuuluvuus, talouden elvyttäminen sekä innovaatiopolitiikka. Tavoitteessa auttaa se, että viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana tapahtunut tieteen ja teknologian kehitys on tehnyt näkyviksi tämän ”uuden suuren murroksen” keskeiset elementit kaikille, jotka tähän murrokseen ovat valmiita: erityisesti haasteena ovat esimerkiksi päästöneutraali liikkuminen, ravinnon- ja ruoantuotannon muutos, kestävät energianlähteet sekä rakennusalan ilmastoneutraalius. Lisäksi nykyään on myös jo tunnustettu eri aloilla tarvittavia vihreän jälleenrakennuksen osaratkaisuja: yhteistä niille kaikille ovat yleensä sitovat tavoitteet, selkeä sääntelykehys, tekniset innovaatiot, tehokkuuden kasvu, muokatut arvoketjut ja tuotantotavat sekä sopeutetut elämäntavat ja kulutus-tottumukset. Pohjimmiltaan tässä etsitään kuitenkin vaihtoehtoista sosioekologisen kapitalismin sääntelymallia Eurooppaan. Sosialidemokraatit ovat aina onnistuneet vastaamaan aikansa suuriin kysymyksiin pienen mittakaavan reaali-politiikalla: toimimalla edistyksen puolueina. Ne ovat myös aina osanneet ohjata tätä yhteiskunnallista edistystä niin, että se on lisännyt sosiaalista yhteenkuuluvuutta – niin kuin oikeudenmukaisuutta ajaville puolueille sopiikin. Nyt tarvitaan edistyksellisiä puolueita, joilla on yhteinen ajanmukainen näkemys oikeudenmukaisuudesta, vauraudesta ja kestävydestä, ja jotka ottavat tämän tärkeimmäksi poliittiseksi tavoitteekseen. Tämä on eurooppalaisen sosialidemokratian tehtävä ihmisen aikakaudella. EU:n vihreän kehityksen ohjelman ja talouspoliittisen vastauksen kehittäminen koronakriisiin tarjoavat Euroopan sosialidemokraattisille puolueille ainutlaatuisen tilaisuuden tarttua tähän työhön.

KIRJOITTAJA

MATTHIAS JOBELIUS johtaa Friedrich Ebert -säätiön Keski- ja Itä-Euroopan osastoa. Työskenneltyään FES:in Intian-toimistolla hän toimi säätiön Romanian- ja Moldovan- sekä Georgian-, Armenian- ja Azerbaidžanin-edustajana. Jobelius on opiskellut valtiopoppia ja kehitystutkimusta Berliinissä ja Lontoossa.

Impulsseja-sarjan uusimpia julkaisuja

SANDELIN, Marianne: 'Mistä liberaalien ja konservatiivien vastakkainasettelu kumpuaa? Nykykonservatismi juuret' Marraskuu 2020 (27 s.)

HONKASALO, Julian: 'Väitteilytaidoilla vihapuhetta vastaan' Lokakuu 2020 (17 s.)

SINISALO, Samuli: 'Työajan lyhentämisen ekologiset vaikutukset' Kesäkuu 2020 (20 s.)

HIRVOLA, Matti: 'Digitalisaatio muuttaa maailmaa. Miten työväenliikkeen pitäisi vastata haasteeseen Pohjolassa?' Maaliskuu 2020 (19 s.)

MOISIO, Matleena & TYNKKYNNEN, Oras: 'Mitä jokaisen on hyvä tietää Pariisin Ilmastopöytäkirjasta' Maaliskuu 2020 (23 s.)

KAUPPINEN, Antti: 'Mistä puhumme, kun puhumme eriarvoisuudesta?' Helmikuu 2020 (25 s.)

MOISIO, Matleena & TYNKKYNNEN, Oras: 'Mitä jokaisen on hyvä tietää EU:n ilmastopolitiikasta' Marraskuu 2019 (19 s.)

NÄÄTÄNEN, Ari-Matti: 'Globalisaatio. Hyvinvointivaltion tuhoaja, pelastaja vai sivustaseuraaja?' Syyskuu 2019 (19 s.)

PUHAKKA, Aatu: 'Sosiaalinen investointi. Käsite ja mahdollisuudet hyvinvointivaltion uudistamiselle' Toukokuu 2019 (21 s.)

KOKKO, Jani: 'USA:n 2018 välivaalit ja 116. kongressi' Toukokuu 2019 (25 s.)

PENNY, Kaisa (toim.): 'Naiset ja EU' Huhtikuu 2019 (32 s.)

'Nuorisotakuu Suomessa ja Euroopassa – Lyhyt katsaus nuorten osallisuuteen' Huhtikuu 2019 (17 s.)

RISTELÄ, Pekka: 'Sosiaalinen Eurooppa. Vähimmäisnormeja vai politiikkaohjausta?' Helmikuu 2019 (16 s.)

SINISALO, Samuli & SPASOV, Aleksandar Lj.: 'Finnish EU presidency and the enlargement in the Western Balkans' Tammikuu 2019 (26 s.)

ALAJA, Antti: 'Yrittäjäyliopisto – kriittinen katsaus' Tammikuu 2019 (15 s.)